

Зоран Пешић Сиџма

ДИМЕНЗИЈА ФАНТАСТИКЕ

Зашто нам треба нешто више од овог света, оваквог какав јесте, света блиске линеарне предвидивости? Тек када температура скочи изнад 40 степени схватимо колико су крхки наши животи испод танког слоја заштитног озонског омотача, колико су непредвидљиве и запаљиве наше судбине. Постоје књижевност и уметност који се баве непосредном стварношћу, оним што је на први поглед видљиво и што нас бије по глави. А постоје књижевност и уметност које искачу из обичних димензија свакодневице и уводе нас у светове који нас се на први поглед не тичу, уводе нас у димензију фантастике.

Овај број Вашег омиљеног часописа у целини је посвећен фантастици, и то уз два провокативна изузетка (превода прича Березина и Прошкина) посвећен је домаћој фантастици. Три стотине и педесет страница било је мало да се између корица сместе сви текстови које је Уредништво *Градине* хтело да уврсти у овај тематски број. Нешто од тих текстова појавиће се у наредним свескама часописа.

Рубрика *Порџреџи* посвећена је бардовима фантастике код нас Зорану Живковићу, недавном добитнику престижне награде *Исидора Секулић*, и Бобану Кнежевићу, највећем ентузијастичкој српске фантастике.

Текстови фантастичне прозе, до којих смо дошли путем конкурса, или нимало лаким непосредним наручивањем од невероватно заузетих аутора (истраживањем дубоког свемира, роботике, генетичког инжењеринга и сл) подељени су у две групе: фентези, или епска фантастика (Дејан Стојиљковић, Михаило Тешић, Ивана Милаковић, Милош Петковић, Ненад Павловић и др) и научна фантастика (Ото Олтвањи, Илија Бакић, Садуша Реџић, Тамара Лујак и др).

Сваки песнички свет је на танкој линији сна и јаве, прошлости и будућности, тврдог језгра стварности и разливених унутрашњих паралелних светова душе. Нешто више фантастике наћи ћете у поезији Слободана Шкеровића, Стевана Бошњака и Петра Светличића.

Рубрика посвећена теорији и критици фантастике, нарочито научне фантастике доноси обиље текстова који се не тичу само књижевности него и других уметности и културе уопште (филм, стрип, компјутерске игре, футуристика...) Издвојио бих текст Александра Манића, који кроз критичко историјски приступ сагледава значај и место научне фантастике, текст Ирине Антанасијевић о сајберпанку, текст Николе Тодоровића о проблему односа утопије и дистопије, текст Младена Калпића о феномену серијала *Звездани рајдови* (одломак из његовог магистарског рада), текст Драгане Стојиљковић и Павла Зелића *Живимо ли ми у научној фантастици...*

Ликовни прилози у Градини број 19 су фотографије слика Санде и Горана Вулетића, уметника из Ниша. Корице часописа и колори на почетку рубрика *прозе и теорије и критике* илустроване су сликама Горана Вулетића, а колори рубрика *историје и поезије* илустроване су сликама Санде Вулетић као и црно беле илустрације унутар часописа. Посебно је илустрована прича *Иза брега* цртежима Јована Укропине и *Караван Инсомниуса* цртежима Игора Крстића.

Читајте фантастику: никад се не зна када ће њена димезија да зађе у наш свет и избаци га из безбрижног сна у сурову јаву.